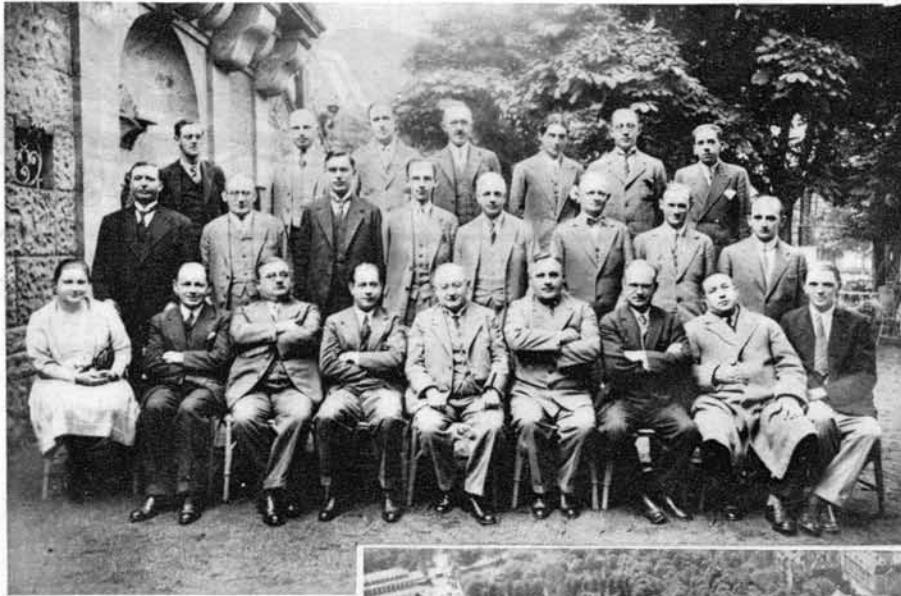

Ilustrirani Slovenec

Leto V Tedenska priloga »Slovenca« (št. 204) z dne 8. IX. 1929 Štev. 36

Cerkev Lurške Matere božje v Rajhenburgu
ki bo danes slovesno proglašena za baziliko.

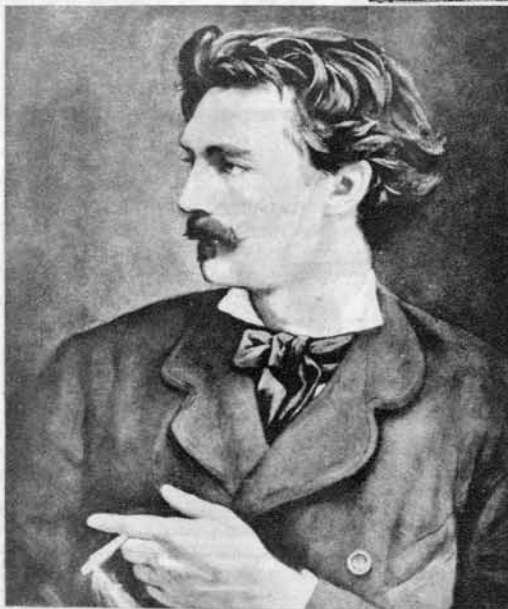
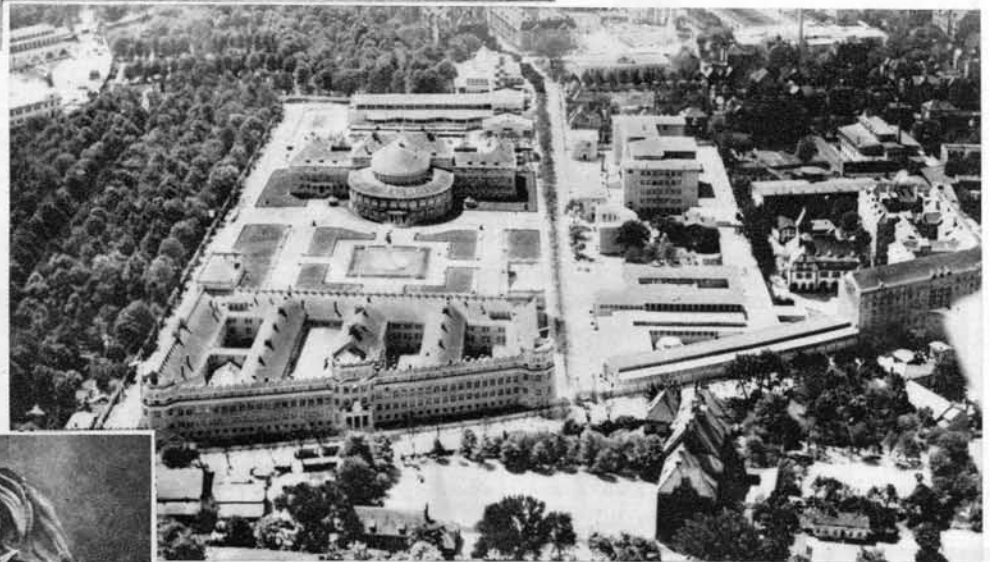

Šahovski turnir v Karlovih Varib

Sredi avgusta se je vršil v Karlovih varih velik mednarodni šahovski turnir, ki so se ga udeležili najodličnejši šahovski mojstri sveta. Naša slika nam kaže udeležence turnirja, zadaj v oklepajih pa označujemo mesto, ki so si ga na turnirju priborili. V prvi vrsti sede od leve na desno: Menšikova, Spielmann (II/III), dr. Vidmar (V-VII), Capablanca (II/III), vodja turnirja Titz, Bogoljubov, Niemzovič (I), Rubinstein (IV), in Maroczy; v srednji vrsti pa stoje: Johner, Grünfeld, dr. Euwe (V-VII), Mattison, Tomas, Brückmann, Sämisch in Gilg.

Na desni:

Pogled na celokupno razstavišče sedanje **razstave v Poznanju**. Razstava nazorno kaže silen razvoj, ki ga je doživela poljska republika po vojni kljub vsem notranjepolitičnim pretresom. Na razstavi so bogato zastopane vse panoge kulturnega in gospodarskega življenja in vzbujajo priznanje vseh številnih obiskovalcev.

Na levi: **Anselm Feuerbach** znameniti nemški slikar, čigar 100 letnico rojstva bodo slavili 12. t.m. (umrl l. 1880.). Bil je profesor dunajske umetnostne akademije in najvažnejši zastopnik nemško-rimske smeri v umetnosti, ki je rad jemal snovi za svoja dela iz antike. Vsak izobraženec pozna njegova dela: sfigenija, Medea, Dante in ravenske žene, Pietà itd.

Na desni:

S Zepelinom okrog sveta

Slika nam kaže skupino potnikov pri zajtrku, ob oknu gondole sloni kapetan Wilkins, znameniti polarni raziskovalec.

Na levi:

Prvi popolnoma kovinasti zrakoplov ameriške vojne mornarice

so po treh letih dogradili letošnje poletje in začnejo te dni graditi s poskusnimi poleti. Zrakoplov vsebuje 70.000 m³ helijevega plina in ga je mogoče napolniti v dveh dneh. Zgradili so ga za poskušnjo, če bo mogoče s kovinastimi zrakoplovi bolje in lažje manevrirati kakor z dosedanjimi. Slika nam ga kaže v hangarju v Detroitu.

Krstí tretjega našega kraljeviča, Andreja, na Bledu, dne 15. p. m.

Na veliki Šmaren je bil v kraljevem poletnem dvorcu Suvobor na Bledu slovesno krščen naš tretji kraljevič. Andrej. Slovesnosti so prisostvovali številni odlični gostje. Naša slika nam kaže prizor s krstnega obreda z delom navzočih gostov. Na levi stoji dvorna vzgojiteljica s princem Tomislavom v naročju, za duhovniki je videti kuma, princa Pavla, s krščencem v naročju, takoj za njima je kumica, bivša grška kraljica Elizabeta, na desno od nje stojita prestolonaslednik Peter in princ Aleksander (sin princa Pavla), za njima pa njegova mati, kneginja Olga. Ob priliki krsta je bila izdana obsežna amnestija in podeljenih 28.000 odlikovanj.

Ljub. Hofmanovič

načelnik sploš. oddelka v socialnem ministru in eden izmed avtorjev novega invalidskega zakona, odlični zagovornik invalidskih teženj, ki ga ohranijo mnogi naši invalidi v hvaležnem spominu.

Z združnega kongresa dne 1. f. m. v Ljubljani

Pogled na jubilejni kongres

jugoslovanskih zadrugarjev, ki se je vršil preteklo nedeljo v dvorani ljubljanske Delavske zbornice. Tega uspeha kongresa se je udeležilo nad 600 zadrugarjev iz vseh pokrajin naše države, ki so si ogledali ob tej priliki tudi Ljubljano in našo Gorenjsko. Prepričani smo, da so odnesli iz naše Slovenije najlepše vtiske.

Na levi:

Pogled na jubilejne združne razstave

na ljubljanskem velesajmu, ki je poleg Zoa najpomembnejši del letošnje jesenske velesajmske razstave in ki nazorno prikazuje prekrasen razvoj našega slovenskega združništva.

Rajhenburg in njegova bazilika

Stranska kapela

rajhenburške bazilike z oltarjem Srca Jezusovega.

Ako se peljemo z Zidnega mosta v Zagreb, na levi strani skoro ni mogoče prezreti mogočnega rajhenburškega gradu, ki že stoletja zre v mirne valove Save globoko doli pod seboj, toda le redkokdo se spomni njegove slavne zgodovine. Že l. 858. se imenuje grof Salacho v Rihenburgu ob Savi, h kateremu je tedaj pribežal slovenskopanonski knez Pribina, a iz l. 895. imamo poročilo, da je izročil nemški kralj Arnulf Rajhenburg slovenskemu plemiču Valjhanu, čigar vnuk Viljem, mejni grof Savinjske marke, se je poročil s pobožno krško grofico sv. Hemo. Kesnjeje so dobili grad solnograški nadškofje, ki so ga močno utrdili proti madžarskim navalom, a od 15.-16. stol. so bili njegovi gospodarji vitezi Rajhenburški, ki so zavzemali v štajerski zgodovini odlično vlogo, le od l. 1480.-1491. so mu gospodarili Madžari. V novem veku je pripadel grad po vrsti: vitezom Gradneškim, baronom Galinstajnskimi (ti so mu dali tudi sedanjo obliko) in grofom Atemsom, a tekom preteklega stoletja so mu gospodarili A. pl. Mandelstein, rodbina Delena, grof Waldburg-

Vhod v samostan oo. trapistov.
Na desni:
Rajhenburški grad konec XVIII. st.

Notranjščina bazilike Lurške Matere božje v Rajhenburgu.

Na levi:
Pašnik oo. trapistov, v ozadju na desni njih tovarna za čokolado, na levi hlevi.

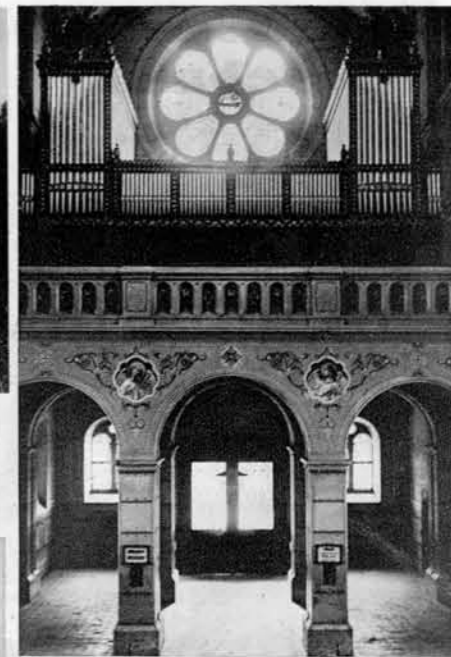
Na levi:
Jos. Cerjak
č. kanonik v Slov. Bistrici in graditelj rajhenburške bazilike.

Slike za to serijo je posnel g. V. Baver, fotograf v Rajhenburgu.

Grad, samostan oo. trapistov.
Na levi:
Rajhenburg v XVIII. stoletju.

Kor in orgle

rajhenburške bazilike, delo mariborskega mojstra Brandla, največje v Sloveniji.

Zeil-Wurzach in nazadnje baron Esebeck, ki ga je l. 1881. prodal z obsežnimi zemljišči vred za 95.000 gld. oo. trapistom. Ti so uredili na njem vzorno ekonomijo in zgradili tovarno za čokolado.

V ozki in globoki grapi pod gradom se je tekom časa razvil prijazen istimenski trg, ki so ga nekateri skušali brez potrebe pred par leti prekrstili v Savski Brestovec, in le čudimo se, da take samodoljnosti pri nas ne naletijo na večji odpor. Največja zanimivost trga je poleg gradu veličastna župna cerkev, stoječa na nizkem holmu zunaj trga. Zgrajena je bila l. 1908.-1914. v spomin 50 letnice Marijinih prikazovanj v Lurdu in je zato tudi posvečena Lurški Materi božji. Zgrajena je bila po prizadevanjih tedanjega rajhenburškega župnika Cerjaka s prispevki vsega slovenskega ljudstva. Ta veličastni hram božji je sedanji sveti oče s posebnim pismom z dne 8. junija 1929 povzdignil v baziliko in danes bo mariborski škof dr. Karlin to odkrivanje slovesno razglasil tisočglavim množicam. Ob tej priliki bodoblagoslovljene tudi nove orgle, ki so največje v Sloveniji.

Rajhenburg, gornji trg z baziliko.

Na desni:
Spodnji del trga s Flisovim gradom na desni; spredaj njegov brod.

Na desni:
Jos. Tratnik
sedanji rajhenburški župnik.

Razne zanimivosti in posebnosti

Na desni:

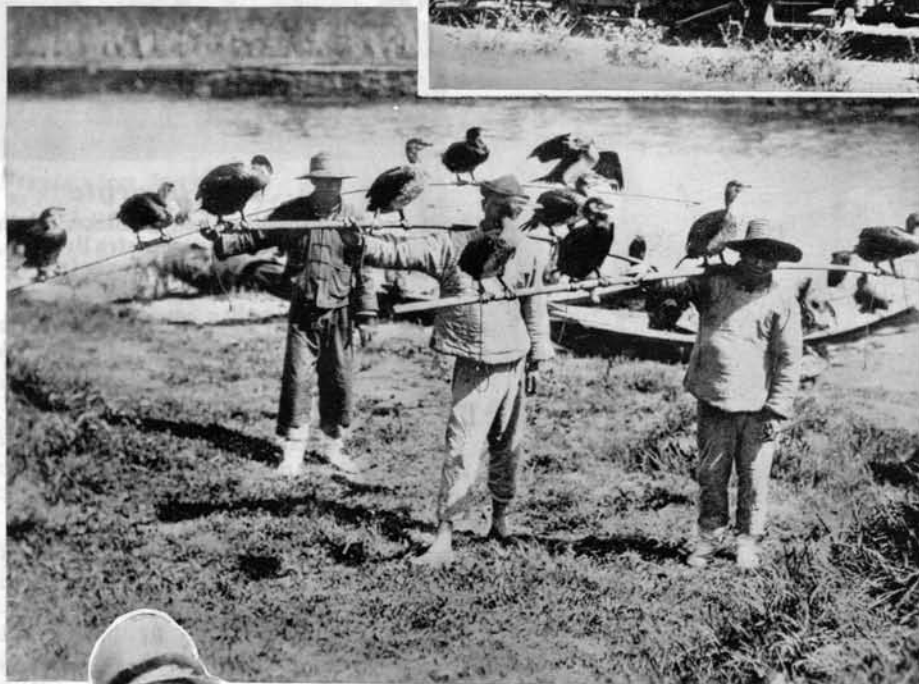
V Asuncionu (Paragvaj, Južna Amerika) so uvedli nedavno posebne **pogrebne tramvaje**. V prvem vozu se peljejo pogrebci, k temu je priklopljen mrtvaški vagon (za dekleta bel, za može črn), v zadnji voz, če je potreben, pa nalože še vence. Tudi v Belgradu vozijo tramvaji pogrebce takoj za krsto na pokopališče na račun sorodnikov.

Spodaj:

69 letna Američanka

Grave se namerava v kratkem spustiti v temle sodu po največjem vodopadu sveta, Niagari. Lani se je tak poizkus posrečil nekemu artistu v gumasti krogli. Radovedni smo, če bo ohranila svoje stare kosti cele.

Ribarjenje s pticami

Časih je bil med plemiči jako priljubljen lov s sokoli, a na Kitajskem imajo naučene neke ptice (karmorane) celo za ribarjenje. Kot blisk sine v vodo in prinese ribiču ribo.

Spodaj:

Sudanci pri skubljenju nojev

Čeprav so prišla nojeva peresa pri ženskah že jako iz mode, morajo ubogi noji po afriških farmah še vedno prenašati, da jim pulijo z živega telesa peresa, s katerim se potem kitijo ničemurne ženske.

Jazzband v eni osebi

Kot višek spretnosti smatrajo Američani sedaj neko igralko, ki svira naenkrat na tri instrumente: vijolino, saksofon in banjo.

K jubileju našega pokojninskega zavarovanja

Danes proslavi na izrednem občnem zboru v magistratni dvorani v navzočnosti g. ministra za socialno politiko in narodno zdravje, dr. M. Drinkovića, desetletnico svojega obstoja in dvajsetletnico zakona o pokojninskem zavarovanju nameščencev, ki ga je sprejel avstrijski parlament ob sodelovanju našega nepozabnega dr. Kreka, z veljavnostjo 1. januarja 1929. Pokojninsko zavarovanje nameščencev je v naši državi v veljavi samo v bivših avstrijskih pokrajinah, to je v Sloveniji in Dalmaciji.

Prvi upravnik zavoda je bil odvetnik dr. Janko Žirovnik (1919.—1922.). Prvi predsednik prve voljene uprave pa dvorni svetnik v. p. Fran Vedernjak (1922.—1928.). Od 25. septembra 1928 dalje predseduje zavodu bivši član uprave zavoda Vekoslav Vrtovec.

Danes ima Pokojninski zavod krog 8500 članov in je izplačal za l. 1928. ca. 600 rentnikom nad štiri milijone dinarjev. Rente se vsako

Načelstvo pokojninskega zavoda

ob njegovi desetletnici. Spodaj sede od leve na desno: Ribnikar, podpreds. Lovšin, predsednik V. Vrtovec, podpreds. dr. Božič in Bergant; zadaj pa stoje: ravnatelj dr. Sagadin, dr. Jerič, dr. Rekar, Bukovec, Kavčič, dr. Obersnel, Svetek in Bercieri, manjka pa Heinrich.

Na levi: **Palača** zavoda na Miklošičevi c. Delo arh. inž. Šubica.

Palača na Aleksandrovi cesti v Ljubljani, kjer se nahaja sedež zavoda.

Na levi:

Palača na Kralja Petra trgu v Mariboru, največja povojna zgradba v Mariboru, ki je preobrazila tamošnje Magdalensko predmestje.

leto znatno zvišujejo. Zavod je predložil ministrstvu nov moderen osnutek zakona, ki čaka potrditve. Premoženje zavoda, ki znaša danes že blizu 130 milijonov, je pupilarno varno naloženo, in sicer deloma v nepremičninah, državnih papirjih, pupilarno varnih hipotekah in meničnih posojilih, posojilih občinam in oblastem ter v cenjenih stavbnih kreditih. Zavod je zgrajen na principu kapitalnega kritja. Po osnutku novega zakona bodo pritegnjeni v zavarovanje tudi trgovski pomočniki. Za zavodom stoji strnjena fronta celokupnih delodajalcev in nameščencev iz Slovenije in Dalmacije.

Na levi:

Nova modna trgovina v Mariboru

v Vetrinjski ulici pod imenom

I. Trpinov tekstilni bazar

To je ena izmed najlepših in edina te vrste v Mariboru; tu se dobe vsa oblačila, ki jih človek potrebuje in po tako nizki ceni, da se občinstvo kar gneti pred bazarjem.

*Iz velesejmske razstave
skic nagrobnih spomeni-
kov in kipov kamnoseško-
kiparskega podjetja
Franjo Kunovar
in
Boris Kalin*

Skica: Rodbinski spomenik.

Skica: Rodbinski spomenik.

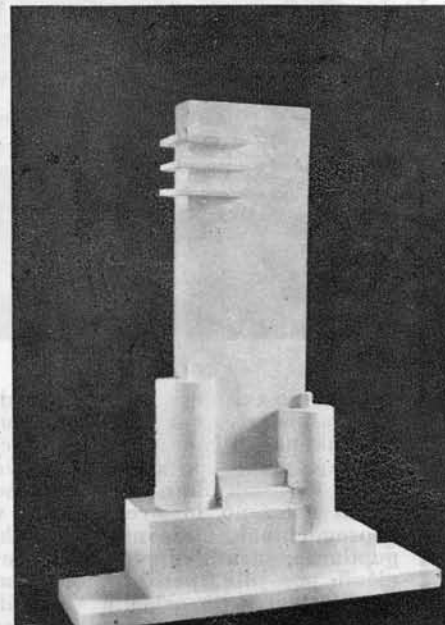

Skica: Kip Križanega.

V paviljonu H je imenovano podjetje razstavilo nekaj skic, katere vzbujajo splošno pozornost, posebno kip Križanega ter umirajoči vojak. Ker je podjetje z moderno kamnoseško in kiparsko obrtjo, solidnim delom ter konkurenčnim cenami na višku ter znano, opozarjamo javnost, da si ogleda razstavljenе skice kakor tudi gotove spomenike v zalogi pri pokopališču Sv. Križa v Ljubljani. Prireditelja razstave: desno Akad. kip. **Boris Kalin**, levo **Franjo Kunovar** ml. oblastveno koncesionirani kamnoseški mojster in kipar.

Skica: Spomenik za grobnico

Skica: Spomenik padlim vojakom.

